

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
JÁNA MAZÁKA
přednesené dne 16. února 2012¹

Spojené věci C-611/10 a C-612/10 Waldemar Hudzinski proti

**Agentur für Arbeit Wesel – Familienkasse
a Jaroslaw Wawrzyniak proti
Agentur für Arbeit Mönchengladbach – Familienkasse**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Bundesfinanzhof (Německo)]

„Sociální zabezpečení — Přídavky na dítě — Článek 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení (EHS) č. 1408/71 — Dočasná práce v jiném členském státě — Použitelné právní předpisy — Pravomoc jiného než příslušného členského státu poskytnout přídavky na dítě“

I – Úvod

1. Ve dvou samostatných usneseních ze dne 21. října 2010, které došly Soudnímu dvoru dne 23. prosince 2010, položil Bundesfinanzhof (Spolkový finanční soud, Německo) Soudnímu dvoru na základě článku 267 SFEU předběžné otázky ohledně výkladu čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, na osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění, které vyplývá z nařízení Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996², pozměněného nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 ze dne 13. dubna 2005³ (dále jen „nařízení č. 1408/71“).

2. Předběžné otázky byly položeny ve dvou řízeních, přičemž obě se týkají nároku na přídavky na děti v Německu. Pokud jde o věc C-611/10, tato se týká řízení mezi W. Hudzinskim, polským státním příslušníkem, který pracoval v Německu jako sezónní dělník, a Agentur für Arbeit Wesel – Familienkasse (úřad práce – pokladna rodinných přídávků ve Wesel). Věc C-612/10 se pak týká řízení mezi J. Wawrzyniakem, polským státním příslušníkem, který pracoval v Německu jako „vyslaný pracovník“, a Agentur für Arbeit Mönchengladbach – Familienkasse (Úřad práce – pokladna rodinných přídávků v Mönchengladbach).

3. Předkládající soud si v zásadě přeje vyjasnit, v jakém rozsahu má členský stát, který není příslušným státem a jehož právní předpisy nejsou podle nařízení č. 1408/71 těmi předpisy, které se pro pracovníka použijí, volnost poskytnout dotčenému pracovníkovi takovou rodinnou dávku, jako jsou v projednávané věci přídavky na dítě. Žádá také vyjasnění některých aspektů rozsudku C-352/06 Bosmann, ve kterém Soudní dvůr sice rozhodl, že za okolností v daném případě nemusí Německo poskytnout přídavky na dítě, ale zároveň uvedl, že členskému státu pobytu nemůže být odňata pravomoc poskytnout takovou dávku osobám, které mají bydliště na jeho území⁴.

1 — Původní jazyk: angličtina.

2 — Úř. věst. L 28; s. 1; Zvl. vyd. 15/03, s. 3.

3 — Úř. věst. L 117, s. 1.

4 — Rozsudek ze dne 20. května 2008, C-352/06, Sb. rozh. s. I-3827, body 27 až 32.

II – Právní rámec

A – Právní úprava Evropské unie (EU)

4. V rozsahu, v němž se článek 13 nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Obecná pravidla“, vztahuje na projednávanou věc, stanoví stran určení použitelných právních předpisů následující:

„1. S výhradou článků 14c a 14f podléhají osoby, na které se vztahuje toto nařízení, pouze právním předpisům jediného členského státu. Tyto právní předpisy se stanoví v souladu s touto hlavou.

2. S výhradou článků 14 až 17:

- a) osoba zaměstnaná na území jednoho členského státu podléhá právním předpisům uvedeného státu, i když má bydliště na území jiného členského státu nebo i když podnik nebo zaměstnavatel, který ji zaměstnává, má sídlo nebo místo podnikání na území jiného členského státu;

[...]“

5. Článek 14 nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Zvláštní pravidla pro jiné osoby než námořníky vykonávající závislou činnost“, zní:

„Pravidlo uvedené v čl. 13 odst. 2 písm. b) se použije s výhradou těchto výjimek a zvláštností:

1. a) Osoba zaměstnaná na území členského státu podnikem, pro nějž obvykle pracuje, která je tímto podnikem vyslána na území jiného členského státu, podléhá nadále právním předpisům prvního členského státu, za předpokladu, že očekávané trvání této práce nepřekračuje 12 měsíců a že není vyslána, aby nahradila jinou osobu, které skončila doba jejího vyslání;

[...]“

6. Článek 14a nařízení č. 1408/71, s názvem „Zvláštní pravidla pro jiné osoby než námořníky vykonávající samostatnou výdělečnou činnost“ stanoví:

„Pravidlo uvedené v čl. 13 odst. 2 písm. a) se použije s výhradou těchto výjimek a zvláštností:

1. a) Osoba obvykle samostatně výdělečně činná na území členského státu, která vykonává práci na území jiného členského státu, nadále podléhá právním předpisům prvního členského státu za předpokladu, že očekávané trvání této práce nepřekračuje 12 měsíců.

[...]“

7. Článek 73 nařízení č. 1408/71, nazvaný „Zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné, jejichž rodinní příslušníci mají bydliště v jiném členském státě, než je příslušný stát“, stanoví:

„Zaměstnaná osoba nebo osoba samostatně výdělečně činná podléhající právním předpisům členského státu má nárok pro své rodinné příslušníky, kteří mají bydliště v jiném členském státě, na rodinné dávky stanovené právními předpisy prvního členského státu, jako by měli bydliště na jeho území, není-li v příloze VI stanoveno jinak.“

B – Vnitrostátní právní úprava

8. V Einkommensteuergesetz (německém spolkovém zákoně o dani z příjmu, dále jen „EStG“), § 62 odstavec 1 s názvem „Oprávněné osoby“ stanoví:

„Ve vztahu k dětem ve smyslu § 63 má každý na základě tohoto zákona právo na přídavky na nezaopatřené dítě:

1. pokud má bydliště nebo obvyklé místo pobytu na vnitrostátním území, nebo
2. nemá-li bydliště ani obvyklé místo pobytu na vnitrostátním území, pokud:
 - (a) má neomezenou povinnost k dani z příjmu v souladu s § 1 odst. 2, nebo
 - (b) považuje se za osobu s neomezenou povinností k dani z příjmu v souladu s § 1 odst. 3.“

9. V rozsahu, v němž je to pro dané účely relevantní, stanoví § 65 EStG následující:

„(1) „Přídavky na nezaopatřené dítě nejsou vypláceny na dítě, které má nárok na výplatu některé z následujících dávek, nebo dítě, které by mělo na výplatu takové dávky nárok, pokud by o ní bylo požádáno v tomto smyslu:

1. [...]
2. dávky na děti poskytované v zahraničí srovnatelné s přídavky na nezaopatřené dítě nebo některou z dávek uvedených v bodě 1,
3. [...]

(2) Je-li v případech odstavce 1 věty 1 bodu 1 hrubá částka jiné dávky nižší než přídavky na nezaopatřené dítě podle § 66, vyplátí se přídavky na nezaopatřené dítě ve výši rozdílu, činí-li alespoň 5 eur.“

III – Žaloby před Bundesfinanzhof a předběžné otázky

A – Věc C-611/10

10. W. Hudzinski, polský státní příslušník, pracuje v Polsku jako samostatně výdělečně činný zemědělec a vztahuje se na něj polský systém sociálního zabezpečení.

11. Od 20. srpna do 7. prosince 2007 pracoval jako sezónní dělník pro zahradnictví v Německu.

12. V roce 2007 byl žalobce na základě své žádosti podle § 1 odst. 3 EStG považován za osobu s neomezenou povinností k dani z příjmu.

13. W. Hudzinski podal podle § 62 a násl. EStG žádost o přiznání přídavek na dítě pro obě své děti ve výši 154 EUR měsíčně po období, kdy pracoval v Německu jako sezónní dělník.

14. Žádost byla Agentur für Arbeit Wesel – Familienkasse zamítnuta stejně jako následně podané odvolání. Žaloba proti tomuto zamítnutí podaná před Finanzgericht (finanční soud) nebyla úspěšná.

15. W. Hudzinski tedy podal proti rozsudku Finanzgericht opravný prostředek „Revision“.

16. V původním řízení *W. Hudzinski* zejména uplatňuje, že z rozsudku ve věci *Bosmann*⁵ vyplývá, že podle čl. 13 a násl. nařízení č. 1408/71 musí členský stát, který není příslušným státem podle tohoto nařízení, nicméně přiznat rodinné dávky, pokud jsou splněny podmínky vnitrostátního práva – v tomto případě § 62 a násl. EStG.

17. Předkládající soud v tomto ohledu upozorňuje, že jiný členský stát než členský stát příslušný podle čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 nemá pravomoc přiznat osobě rodinnou dávku podle vnitrostátního práva ani podle rozsudku *Bosmann*⁶, ledaže by tato osoba utrpěla právní újmu v důsledku svého výkonu práva volného pohybu – což však není situace, ve které se nachází *W. Hudzinski*.

18. Pokud by jiný než příslušný členský stát skutečně měl pravomoc přiznat rodinné dávky nezávisle na tom, zda by výkon práva volného pohybu vedl po právní stránce ke znevýhodnění, táže se předkládající soud, zda by taková pravomoc mohla vzniknout i za okolností daných v jemu předložené věci, kdy – na rozdíl od situace ve věci, ve které byl vydán rozsudek *Bosmann*⁷ – ani dotčený pracovník, ani jeho děti nemají bydliště nebo obvyklý pobyt na území jiného než příslušného členského státu.

19. Za těchto okolností se Bundesfinanzhof rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je nutno čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení Rady (ES) č. 1408/71 vykládat v tom smyslu, že podle něj nepřísušnému členskému státu odnímá pravomoc poskytovat na základě jeho vnitrostátního práva rodinné dávky zaměstnanci zaměstnanému jen přechodně na jeho území, a v každém případě tehdy, pokud ani samotný zaměstnanec, ani jeho děti nebydlí v nepřísušném členském státě ani se tam obvykle nezdržují?“

B – *Věc C-612/10*

20. *J. Wawrzyniak* je polským státním příslušníkem, který žije společně se svou ženou a společnou dcerou v Polsku, kde je pojištěn pro účely sociálního zabezpečení.

21. Od února do prosince 2006 pracoval *J. Wawrzyniak* v Německu jako „vyslaný pracovník“. Za rok 2006 mu byla v Německu vyměřena daň z příjmu a společně s ním i jeho manželce.

22. *J. Wawrzyniak* podal za období, ve kterém pracoval v Německu, žádost o přiznání přídavků na dítě ve výši 154 EUR měsíčně podle § 62 a násl. EStG pro svou dceru, která se narodila v roce 2005. Během tohoto období byla žena *J. Wawrzyniaka* kryta v Polsku pouze zdravotním pojištěním a pobírala v této zemi dávky na dítě pro společnou dceru ve výši 48 PLN (přibližně 12 EUR).

23. Agentur für Arbeit Mönchengladbach – Familienkasse zamítl žádost *J. Wawrzyniaka* o výplatu přídavků na dítě podle § 62 a násl. EStG i odvolání, které podal proti tomuto zamítnutí. Žaloba podaná k Finanzgericht (finanční soud) byla rovněž neúspěšná.

24. V původním řízení předkládající soud rozhoduje o opravném prostředku „Revision“ podanému *J. Wawrzyniakem* proti rozsudku Finanzgericht.

25. Stejně jako *W. Hudzinski* i *J. Wawrzyniak* v původním řízení tvrdí, že v souladu s rozsudkem ve věci *Bosmann* se vnitrostátní právní úprava stanovená v § 62 a násl. EStG použije na jeho věc bez ohledu na skutečnost, že podle čl. 14 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 není německá právní úprava tou úpravou, která se na něj uplatní pro účely uvedeného nařízení.

5 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

6 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

7 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

26. Stejně jako v předkládacím usnesení ve věci C-611/10 Bundesfinanzhof zastává názor, že podle ustálené judikatury Soudního dvora jiný než příslušný členský stát podle čl. 13 a násl. nařízení č. 1408/71 nemá pravomoc poskytnout přídavky na dítě ani v případě, že jsou splněny požadavky § 62 a násl. EStG.

27. Bundesfinanzhof zejména upozorňuje na to, že na rozdíl od věci, v níž byl vydán rozsudek Bosmann⁸ nezpůsobil J. Wawrzyniakovi výkon práva na volný pohyb žádnou právní újmu, jelikož se na něj jednoduše nadále vztahovala polská právní úprava. Navíc je bydliště J. Wawrzyniaka v Polsku, kde žije se svou ženou a společnou dcerou.

28. Bundesfinanzhof dále uvádí, že pokud za takových okolností jinému než příslušnému členskému státu není bráněno poskytnout rodinné dávky podle vnitrostátního práva, vyvstává otázka, do jaké míry je přiznání této pravomoci závislé na zjištění, že v příslušném členském státě neexistuje nárok na srovnatelné rodinné dávky, neboť v projednávané věci bylo zjištěno, že v relevantním období existoval nárok na rodinné dávky pro dceru J. Wawrzyniaka na základě polského práva a že relevantní dávky byly skutečně vyplaceny.

29. Kromě toho, je-li nutno předpokládat, že jiný než příslušný členský stát ve smyslu článku 13 a násl. nařízení č. 1408/71 má pravomoc poskytnout rodinné dávky v souladu se s vnitrostátním právem, vyvstává otázka, zda právo EU brání takovému ustanovení, jaké je obsaženo v § 65 odst. 1 bodu 2 EStG ve spojení s § 65 odst. 2 EStG, podle kterého se na dítě nevyplácí přídavky na děti, pokud byly srovnatelné dávky na děti poskytnuty mimo Německo. Podle názoru Bundesfinanzhof by tato otázka měla být zodpovězena záporně, neboť nedošlo ani k porušení práva na volný pohyb pracovníků, ani k porušení zákazu diskriminace.

30. Konečně, pokud by právo EU nicméně bránilo uplatnění ustanovení EStG uvedených výše, musela by být vyřešena záležitost souběžných nároků.

31. Za těchto okolností se Bundesfinanzhof rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„(1) Má být čl. 14 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 vykládán v tom smyslu, že podle něj nepříslušnému členskému státu, do něhož je pracovník vyslán a který rovněž není členským státem bydliště dětí pracovníka, odnímá pravomoc vyplácet vyslanému pracovníkovi rodinné dávky v každém případě tehdy, jestliže pracovník svým vysláním do tohoto členského státu neutrpěl právní újmu?

(2) V případě, že bude první předběžná otázka zodpovězena záporně:

Je třeba čl. 14 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 vykládat v tom smyslu, že nepříslušný členský stát, do něhož je pracovník vyslán, je oprávněn vyplácet rodinné dávky v každém případě pouze tehdy, jestliže je prokázáno, že v jiném členském státě nevzniká nárok na srovnatelné rodinné dávky?

(3) Jestliže bude odpověď na tuto otázku rovněž záporná:

Brání pak právní předpisy Společenství, respektive Unie, takovému vnitrostátnímu právnímu předpisu, jako je § 65 odst. 1 věta 1 bod 2 ve spojení s § 65 odst. 2 zákona o daních z příjmů (Einkommensteuergesetz, dále jen „EStG“), který vylučuje nárok na rodinné dávky, jestliže srovnatelná dávka je vyplácena v zahraničí nebo by byla vyplácena, pokud by o ní bylo příslušným způsobem požádáno?

8 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

(4) V případě kladné odpovědi na tuto otázku:

Jak je následně třeba řešit uvedený souběh nároku v příslušném státě, který je zároveň členským státem bydliště dětí, a nároku v nepříslušném státě, který není ani členským státem bydliště dětí?“

IV – Spojení věcí

32. Vzhledem k úzké souvislosti mezi věcí C-611/10 a věcí C-612/10 byly tyto věci dne 14. února 2011 usnesením předsedy Soudního dvora spojeny pro účely písemné i ústní části řízení a rozsudku.

V – Právní analýza

A – Jediná otázka ve věci C-611/10 a první a druhá otázka ve věci C-612/10, které se týkají práva jiného než příslušného členského státu poskytnout přídavky na dítě

33. Podstatou první otázky předkládajícího soudu ve věci C-611/10 a první a druhé otázky ve věci C-612/10, které je vhodné přezkoumat společně, je, zda musí být čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 vykládány tak, že odnímá podle něj nepříslušnému členskému státu pravomoc vyplácet rodinné dávky podle vnitrostátního práva pracovníkovi, který je na jeho území zaměstnán pouze dočasně nebo je tam vyslán, a to za takových okolností, jaké jsou dány ve sporech před předkládajícím soudem, kdy ani pracovník, ani jeho děti nemají obvyklé bydliště v uvedeném členském státě, jestliže pracovník svým výkonem práva volného pohybu neutrpěl právní újmu a jestliže existuje, nebo by mohl existovat, nárok na dávku pro dítě v příslušném státě.

1. Hlavní argumenty účastníků řízení

34. Písemná vyjádření předložil W. Hudzinski a J. Wawrzyniak, jakož i maďarská a německá vláda a Komise. Tito účastníci řízení byli rovněž zastoupeni na jednání dne 6. prosince 2011.

35. W. Hudzinski a J. Wawrzyniak v zásadě tvrdí, že z rozsudku ve věci *Bosmann*⁹ vyplývá, že čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 musí být vykládány tak, že nezabývají jiný než příslušný členský stát pravomoci poskytnout přídavky na dítě v takových situacích, jaké jsou dány ve sporech před předkládajícím soudem.

36. W. Hudzinski a J. Wawrzyniak tvrdí, že určení použitelných právních předpisů podle nařízení č. 1408/71 nevylučuje použití vnitrostátních právních předpisů jiného členského státu, pokud jsou splněny podmínky stanovené vnitrostátními právními předpisy. Zdůrazňují, že podle judikatury Soudního dvora tato pravidla koordinace nesmí vést k tomu, aby migrující pracovníci byli zbaveni práv na dávky sociálního pojištění nebo aby výše těchto dávek byla snížena. Koordinační pravidla v nařízení č. 1408/71 pouze zajišťují, aby právní předpisy jednoho členského státu byly označeny za použitelné právní předpisy, ale jsou neutrální v tom, zda navíc nad rámec rozsahu působnosti nařízení č. 1408/71 může členský stát poskytnout rodinnou dávku v souladu s vnitrostátním právem. Tato pravomoc jiného než příslušného členského státu poskytnout rodinné dávky není nadto podmíněna tím, že pracovník utrpěl právní újmu, ani není nezbytné, aby děti pracovníka měly v uvedeném státě obvyklé bydliště. Jiný výklad by byl podle jejich názoru v rozporu se zásadou volného pohybu pracovníků.

⁹ — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

37. Pokud jde o existenci nároku na srovnatelné rodinné dávky v příslušném členském státě, nevyplývá podle názoru W. Hudzinskiho a J. Wawrzyniaka z rozsudku *Bosmann*¹⁰, že Soudní dvůr považoval neexistenci takových odpovídajících si nároků za podmínku k tomu, aby jiný než příslušný členský stát měl pravomoc poskytnout rodinné dávky. Pravidla upravující takový souběh nároků by mohly stanovit pouze vnitrostátní právní předpisy.

38. Maďarská vláda v zásadě souhlasí s názorem W. Hudzinskiho a J. Wawrzyniaka. Zastává názor, že i když podle nařízení č. 1408/71 nejsou německé orgány povinny poskytnout rodinné dávky dotčeným pracovníkům, je nutno vyvodit z rozsudku *Bosmann*¹¹ a z cíle i celkové logiky nařízení č. 1408/71, že těmto orgánům není odňata pravomoc poskytnout takové dávky v souladu s jejich vnitrostátními právními předpisy. Jiný než příslušný členský stát však podle práva EU není zavázán tak učinit.

39. Oproti tomu německá vláda tvrdí, že by tyto otázky měly být zodpovězeny záporně, tedy tak, že podle čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 je Německu – které je jiným než příslušným členským státem – v každém případě odňata pravomoc poskytovat v takových situacích rodinné dávky.

40. Na podporu tohoto tvrzení německá vláda předkládá tři argumenty. Zaprvé odkazuje na znění čl. 13 odst. 1 nařízení č. 1408/71, podle kterého osoby, na které se vztahuje toto nařízení, podléhají pouze právním předpisům jediného členského státu. Zadruhé jde podle německé vlády o základní zásadu, na které je založeno nařízení č. 1408/71 a která byla potvrzena ustálenou judikaturou Soudního dvora.

41. Zatřetí německá vláda uvádí, že okolnosti dané ve sporech před předkládajícím soudem musí být odlišeny od okolností daných ve věci, v níž byl vydán rozsudek *Bosmann*¹². Konkrétně poukazuje na to, že B. Bosmann měla bydliště v Německu, takže měla v zásadě nárok na přídavky na dítě v tomto členském státě – nárok, který však ztratila, když nastoupila do zaměstnání v Nizozemsku. V projednávaných sporech W. Hudzinski a J. Wawrzyniak z důvodu své dočasné pracovní činnosti v Německu neztratili žádné oprávnění ani nárok, ale pouze nezískali dodatečná práva, přičemž použitelné právní předpisy se nezměnily. Každopádně z rozsudku *Bosmann* nanejvýš vyplývá, že Německo může poskytnout přídavky na dítě, pokud se tak rozhodne, nicméně za okolností daných ve sporech před předkládajícím soudem žádný nárok podle vnitrostátního práva neexistuje, jak je zřejmé z § 65 odst. 1 EStG.

42. V poslední řadě německá vláda zdůrazňuje, že pravomoc poskytovat rodinné dávky nemůže být rozšířena nad rámec toho, co je požadováno na základě pravidel základních svobod. Pokud by tomu tak bylo, byl by koordinační systém zavedený hlavou II nařízení č. 1408/71 zbaven užitečného účinku. Tento systém nezpůsobuje ani diskriminaci, ani omezení ve smyslu článků 45 a 56 SFEU. Ustanovení o základních svobodách především neupravují pravidlo vyžadující „uplatnění nejprůzračnějších právních předpisů“, podle kterého by občané EU měli volnost zvolit si právní předpisy, které jsou pro ně nejvýhodnější. Pravidla stanovená v hlavě II nařízení č. 1408/71 jsou spíše vypracována tak, aby určovala podle objektivních kritérií použitelné právní předpisy, pokud je o sociální zabezpečení pro zaměstnanou osobu, která využila svého práva volného pohybu.

43. Komise navrhuje, aby předložené otázky byly zodpovězeny tak, že čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 nepožadují, aby jiný než příslušný členský stát poskytl rodinné dávky v takových situacích, jako jsou situace, které jsou předmětem projednávaných věcí.

10 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

11 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

12 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

44. Komise zejména poukazuje na to, že situace, ve kterých se nacházejí W. Hudzinski a J. Wawrzyniak, jsou zásadně odlišné od těch, na jejichž základě Soudní dvůr vynesl svůj rozsudek ve věci *Bosmann*¹³. Na rozdíl od B. Bosmann W. Hudzinski ani J. Wawrzyniak neztratili svůj nárok na dávku na dítě v Polsku ani žádný z nich neutrpěl újmu z důvodu svého výkonu volného pohybu.

45. Podle Komise není zcela nepředstavitelné, že by Soudní dvůr mohl, analogicky se zvláštními situacemi, které předpokládá nařízení č. 1408/71, dojít k závěru, že v případě, jako je případ, který je předmětem řízení před předkládajícím soudem, existuje více než jeden příslušný stát a také že může docházet ke kumulaci dávek. Komise nicméně vybízí k opatrnosti před takovým přístupem, protože by neodrážel současnou právní situaci podle nařízení č. 1408/71 nebo podle nového nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení¹⁴, a mohl by tak být pro občany EU zavádějící.

2. Posouzení

46. Nejprve je třeba připomenout, že hlava II nařízení č. 1408/71, jejíž součástí je čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a), obsahuje obecná pravidla, podle nichž je třeba určit právní předpisy použitelné na zaměstnanou osobu, která využije za určitých okolností svého práva na volný pohyb¹⁵,

47. V tomto ohledu čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 představují výjimky z pravidla stanoveného v čl. 13 odst. 2 písm. a) uvedeného nařízení, podle kterého osoba zaměstnaná na území jednoho členského státu podléhá právním předpisům uvedeného státu (pravidlo *lex loci laboris*), když stanoví, že osoby, které jsou vyslány vykonávat práci na území jiného členského státu nebo které vykonávají dočasně práci na území jiného členského státu, nadále podléhají právním předpisům členského státu, kde má sídlo podnik, pro který obvykle pracují, nebo kde obvykle vykonávají samostatně výdělečnou činnost, namísto odpovídajících právních předpisů členského státu, ve kterém tito pracovníci skutečně během dotčené doby pracují¹⁶.

48. Je třeba poznamenat, že předmětem sporu není výchozí předpoklad, na kterém jsou založeny předběžné otázky, konkrétně, že se na W. Hudzinskiho vztahuje čl. 14 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 a na J. Wawrzyniaka čl. 14a odst. 1 písm. a), což znamená, že polské právní předpisy jsou určeny jako použitelné právní předpisy pro účely poskytování přídavků na dítě v obou případech, a že tedy příslušným členským státem pro účely koordinačního systému zavedeného hlavou II nařízení č. 1408/71 je Polsko, a nikoliv Německo.

49. Předmětem jediné otázky ve věci C-611/10 a otázek 1 a 2 ve věci C-612/10 je tedy pouze zjistit, zda bez ohledu na skutečnost, že Německo není příslušným členským státem, mu za daných okolností – v důsledku rozsudku *Bosmann*¹⁷ – není bráněno v poskytnutí dávky na dítě.

50. V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že podle ustálené judikatury je cílem hlavy II nařízení č. 1408/71 zajistit, aby dotčené osoby podléhaly systému sociálního zabezpečení pouze jediného členského státu, aby se tak zabránilo souběhu použitelných vnitrostátních právních předpisů a komplikacím, které by z něj mohly vyplynout. Tato zásada je vyjádřena v čl. 13 odst. 1 nařízení č. 1408/71, který stanoví, že osoby, na které se vztahuje toto nařízení, podléhají pouze právním předpisům jediného členského státu¹⁸.

13 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

14 — Úř. věst. L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72.

15 — V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. března 2002, *Hervein* a další, C-393/99 a C-394/99, Recueil, s. I-2829, bod 52.

16 — V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. listopadu 2000, *Plum*, C-404/98, Recueil, s. I-9379, body 14 a 15; ze dne 30. března 2000, *Banks* a další, C-178/97, Recueil, s. I-2005, bod 16; a ze dne 15. června 2006, *Komise v. Francie*, C-255/04, Sb. rozh. s. I-5251, bod 48.

17 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

18 — Viz mimo jiné rozsudky *Bosmann*, uvedený v poznámce pod čarou pod čarou 4, bod 16; ze dne 12. června 1986, *Ten Holder*, 302/84, Recueil, s. 1821, body 19 a 20, a ze dne 15. března 2001, *de Laet*, C-444/98, Recueil, s. I-2229, bod 31.

51. V rozsudku Bosmann Soudní dvůr po zopakování výše uvedené judikatury určil, na základě pravidla *lex loci laboris* stanoveného v čl. 13 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71, že jsou právními předpisy použitelnými na situaci B. Bosmann právní předpisy členského státu jejího zaměstnání, tedy nizozemské právní předpisy¹⁹.

52. V důsledku toho dospěl Soudní dvůr v souladu s mým stanoviskem v této věci²⁰ k závěru, že orgány Německa, coby (nepříslušného) členského státu bydliště, nemají povinnost přiznat B. Bosmann dotčenou rodinnou dávku²¹.

53. Byť tedy jasně rozhodl, že podle práva EU nemá nepříslušný stát bydliště žádnou povinnost přiznat dotčené přídavky na dítě, v následující části svého rozsudku ve věci Bosmann učinil závěr, že tomuto státu není nicméně bráněno v tom, aby přiznal nárok na dotčené přídavky na dítě podle svých právních předpisů²².

54. Tento závěr, ze kterého vyplývá, že přiznání takové dávky je přípustné, musí být vykládán – a vskutku odhaluje svůj smysl – ve spojení se zásadou zakotvenou v čl. 13 odst. 1 nařízení č. 1408/71 uvedenou výše²³, podle které má systém kolizních norem ustavený v hlavě II tohoto nařízení zajistit, že pracovník zpravidla podléhá pouze právním předpisům jediného členského státu, a také ve světle účinku, který judikatura vycházející z rozsudku *Ten Holder* přiznává určení právních předpisů daného členského státu jako právních předpisů uplatnitelných na pracovníka podle těchto kolizních norem, a to “že se na něj uplatní pouze právní předpisy uvedeného členského státu”²⁴.

55. V rozsudku Bosmann Soudní dvůr zjevně došel k závěru – zejména ve světle obecného účelu článku 42 ES, na kterém je nařízení č. 1408/71 založeno, tj. usnadnit volný pohyb pracovníků, a cíle koordinačního systému zavedeného uvedeným nařízením, tj. přispět ke zlepšení životní úrovně a podmínek zaměstnání pracovníků²⁵ –, že „výlučný účinek“ pravidel stanovených v článku 13 a násl. nařízení č. 1408/71, odvozený z „pravidla jediného členského státu“ a jak je vyložen v judikatuře vycházející z rozsudku *Ten Holder*, musí být vykládán úzce co do svého působení a významu, takže jinému než příslušnému členskému státu každopádně nelze bránit, aby přiznal dávku, pokud taková možnost nastane podle jeho právních předpisů²⁶.

56. Důsledkem toho zřejmě je, jak tvrdí W. Hudzinski a J. Wawrzyniak, že účelem ustanovení nařízení č. 1408/71 o určení právních předpisů uplatnitelných na pracovníky, kteří se pohybují v Evropské unii, je zajistit tímto systémem koordinace to, aby byly na situaci pracovníka, s výhradou zvláštních výjimek²⁷, určeny jako použitelné právní předpisy pouze jediného členského státu, a že tedy pokud jde o příslušný členský stát, je jeho příslušnost závazná, i když to neznamená – jak Soudní dvůr potvrdil nedávno v rozsudku *Chamier-Glisczinski* – že jinému než příslušnému členskému státu je bráněno poskytovat “pracovníkům a jejich rodinným příslušníkům rozsáhlejší sociální ochranu než tu, která vyplývá z uplatňování zmíněného nařízení”²⁸.

19 — Viz zejména body 16 a 19 uvedeného rozsudku (citovaného v poznámce pod čarou 4).

20 — Stanovisko ze dne 29. listopadu 2007 ve věci Bosmann, zvláště bod 66 (rozsudek uvedený v poznámce pod čarou 4).

21 — Viz bod 27 uvedeného rozsudku.

22 — Viz body 28 až 33 rozsudku (uvedeného v poznámce pod čarou 4).

23 — Viz bod 50 tohoto stanoviska.

24 — Viz zvláště rozsudky *Ten Holder* (uvedený v poznámce pod čarou 18, bod 23) a ze dne 10. července 1986, *Luijten*, 60/85, Recueil, s. 2365, bod 16; viz také rozsudky *Bosmann*, už uvedený v poznámce pod čarou 4, bod 17, a ze dne 11. listopadu 2004, *Adanez-Vega*, C-372/02, Sb. rozh. s. I-10761, bod 18.

25 — Viz rozsudek *Bosmann*, uvedený výše v poznámce pod čarou 4, body 29 až 31.

26 — V tomto smyslu viz rozsudek *Bosmann*, uvedený v poznámce pod čarou 4, body 32 a 33; viz také rozsudek ze dne 16. července 2009, *Chamier-Glisczinski*, C-208/07, Sb. rozh. s. I-6095, body 55 a 56.

27 — Jako v situacích předvídaných pravidly o souběhu práv na dávky stanovenými v článku 76 nařízení č. 1408/71 a článku 10 nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 1408/71 („nařízení č. 574/72“); v této souvislosti viz také rozsudky *Bosmann*, uvedený v poznámce pod čarou 4, body 20 až 22; ze dne 14. října 2010, *Schwemmer*, C-16/09, Sb. rozh. s. I-9717, body 43 až 48, a ze dne 20. ledna 2005, *Laurin Effing*, C-302/02, Sb. rozh. s. I-553, bod 39.

28 — Viz rozsudek *Chamier-Glisczinski*, uvedený výše v poznámce pod čarou 26, bod 56.

57. Je však třeba uznat, jak správně poznamenal předkládající soud, že z rozsudku Bosmann²⁹ není zcela zřejmé, do jaké míry toto rozhodnutí – v tom smyslu, že i jiný než příslušný členský stát může poskytnout dotčenou rodinnou dávku – záviselo na zvláštních okolnostech uvedené věci, které však nejsou dány v projednávaných věcech, a sice: i) skutečnost, že B. Bosmann utrpěla újmu v důsledku uplatnění nizozemských právních předpisů (právních předpisů příslušného členského státu zaměstnání), podle kterých byly hmotněprávní podmínky poskytování přídatků na dítě méně výhodné než ty, které se uplatní podle německého práva (právních předpisů nepříslušného členského státu bydliště); ii) skutečnost, že neexistoval nárok na srovnatelnou rodinnou dávku v příslušném členském státě, a v konečně iii) skutečnost, že B. Bosmann a každopádně její děti měly bydliště nebo obvyklý pobyt v dotčeném nepříslušném členském státě.

58. Podle mého názoru, i když Soudní dvůr musel vynést rozsudek na základě zvláštních okolností dané věci, což pravděpodobně znamená, že odlišný výklad rozsudku není vyloučen, přesahuje odůvodnění rozsudku Bosmann³⁰ tyto faktory nebo podmínky a obecněji vyjasňuje vztah – popsany výše³¹ – mezi ustanoveními nařízení č. 1408/71 o určení uplatnitelných právních předpisů a možností jiného než příslušného členského státu provést takové přiznání na základě vlastních právních předpisů.

59. V tomto ohledu bych chtěl především zdůraznit, že i po rozsudku Bosmann³² nic nenavědčuje tomu, že by již nebyla platná ustálená judikatura, podle které – v důsledku skutečnosti, že nařízení č. 1408/71, jak stanoví článek 42 ES (nyní článek 48 SFEU), upravuje pouze systém koordinace, přičemž ponechává hmotněprávní a procesní rozdíly mezi systémy sociálního zabezpečení nedotčené – pracovník nemá záruku, že rozšíření jeho činnosti do více než jednoho členského státu nebo přemístění této činnosti do jiného členského státu bude, pokud jde o sociální pojištění, neutrální. Podle této judikatury totiž platí, že vzhledem k rozdílům mezi režimy sociálního zabezpečení různých členských států může být takové rozšíření nebo přemístění pro pracovníka v oblasti sociálního zabezpečení v závislosti na okolnostech výhodné, či nikoliv³³.

60. Jinými slovy, jak správně poznamenala německá vláda, systém zavedený nařízením č. 1408/71 neurčuje použitelné právo na základě zásady, že by se na osoby, které žijí a pracují ve dvou nebo více zemích, měla vztahovat právní úprava, která je pro ně nejvýhodnější, nýbrž odkazem na objektivní faktory, jako jsou místo zaměstnání nebo bydliště³⁴.

61. Dále, stejně tak jako není povinnost členského státu uplatnit své právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení na konkrétního pracovníka, v souladu s koordinačními pravidly hlavy II nařízení č. 1408/71, určována podle výhodnosti nebo nevýhodnosti, pokud jde o právo na dávky, které by mohlo vzniknout pracovníkovi v porovnání s jeho situací, kdyby se uplatnily právní předpisy jiného členského státu, neexistuje podle mého názoru žádný rozumný důvod, proč by naopak pravomoc jiného než příslušného členského státu poskytnout dávku na základě vlastních právních předpisů měla být podmíněna skutečností, že by jinak došlo k újmě – jakou skutečně *in casu* utrpěla B. Bosmann (ztráta nároku na přídatky na děti) – v důsledku uplatnění právních předpisů příslušného členského státu.

62. Tento názor není zpochybněn sérií rozsudků, na které se také odkazovalo v odůvodnění rozsudku Bosmann³⁵, ve kterých Soudní dvůr rozhodl, že s ohledem na cíle nařízení č. 1408/71 nesmí migrující pracovníci ztratit právo na dávky sociálního zabezpečení nebo jim nesmí být částka těchto dávek snížena pouze z toho důvodu, že využili právo volného pohybu, které jim přiznává Smlouva³⁶.

29 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

30 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

31 — Viz body 55 až 56 tohoto stanoviska.

32 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

33 — K tomu viz též například rozsudky ze dne 9. března 2006, Piatkowski, C-493/04, Sb. rozh. s. I-2369, bod 34, a Hervein a další, už uvedený v poznámce pod čarou 15, body 50 a 51.

34 — Viz mé stanovisko ve věci Bosmann (rozsudek uvedený v poznámce pod čarou pod čarou 4), bod 65.

35 — Viz odkaz na rozsudek ze dne 9. listopadu 2006, Nemeč, C-205/05, Sb. rozh. s. I-10745, v rozsudku Bosmann (už uvedeném v poznámce pod čarou 4), bodě 29.

36 — Viz také jako součást této linie mj. rozsudky ze dne 20. října 2011, Perez Garcia a další, C-225/10, Sb. rozh. s. I-10111, bod 51; ze dne 30. června 2011, da Silva Martins, C-388/09, Sb. rozh. s. I-5737, bod 75; a ze dne 6. března 1979, Rossi, 100/78, Recueil, s. 831, bod 14.

63. Tato judikatura tedy nezavádí zásadu, která by se obecně uplatnila na ustanovení nařízení č. 1408/71 a podle které by výkon práva na volný pohyb, a tedy změna použitelných právních předpisů sociálního zabezpečení nesměly nikdy vést k omezení nebo ztrátě práva na dávky sociálního zabezpečení. Naopak, týká se konkrétních ustanovení nařízení č. 1408/71, jako je čl. 58 odst. 1 týkající se výpočtu peněžitých dávek na základě průměrné mzdy nebo platu, jak tomu bylo ve věci, v níž byl vydán rozsudek Nemeč³⁷, na který se odkazuje v rozsudku Bosmann³⁸.

64. Obecně řečeno se tato judikatura vztahuje na situace, které se týkají práva pobírat dávky sociálního zabezpečení, konkrétně na jejich výpočet v příslušném členském státě s ohledem na dovršené doby pojištění nebo zaplacení příspěvků, nebo se obecněji týká práv nabytých v jiném členském státě před výkonem práva volného pohybu a je jejím cílem zaručit, že tyto základní faktory dávky sociálního zabezpečení jsou řádně zohledněny, a nejsou tedy „ztraceny“, pokud jde o nárok na dotčenou dávku sociálního zabezpečení v příslušném členském státě³⁹.

65. Jelikož je tedy zřejmé, že rozsudek Nemeč⁴⁰ předpokládá kontext podstatně odlišný od okolností rozsudku Bosmann⁴¹, nelze z odkazu na rozsudek Nemeč v bodě 29 rozsudku Bosmann vyvodit, že Soudní dvůr měl za to, že ztráta práva B. Bosmann na přídavky na dítě v důsledku změny použitelných právních předpisů dává možnost Německu, jako nepřislušnému členskému státu, tyto přídavky nicméně poskytnout na základě vnitrostátního práva. Podle mého názoru Soudní dvůr spíše odkázal na uvedenou judikaturu obecně – vedle jiných faktorů, jako jsou článek 42 ES a preambule nařízení č. 1408/71 – aby ukázal, že uvedené nařízení musí být vykládáno způsobem, který je ve prospěch migrujících pracovníků v tom smyslu, že ve vztahu k otázce, o kterou šlo v rozsudku Bosmann, nesmí jeho ustanovení vést k tomu, aby byl členský stát, i když není příslušným státem, zbaven práva poskytnout pracovníkům dávky sociálního zabezpečení podle svých vnitrostátních právních předpisů⁴².

66. To vše mne vede k závěru, že jiný než příslušný členský stát není nařízením č. 1408/71 zcela zbaven žádné možnosti poskytnout pracovníkům a členům jejich rodiny sociální ochranu nad rámec a vedle ochrany, která vyplývá z uplatnění uvedeného nařízení, což platí i v takových situacích, jako je situace daná v projednávaném případě, kdy pracovník neutrpěl v důsledku výkonu svého práva volného pohybu ztrátu ani nebyl omezen, pokud jde o sociální ochranu, které požíval dříve, a pokud existuje nebo by mohl existovat nárok na dávku na dítě v příslušném státě.

67. Konečně, pokud jde o relevanci bydliště v jiném než příslušném členském státě, nemyslím si, že pravomoc členského státu poskytnout dávky sociálního zabezpečení jako taková závisí na splnění této podmínky.

68. Naopak, bydliště nebo obvyklý pobyt představovaly v konkrétních okolnostech věci B. Bosmann pouze relevantní hmotněprávní požadavky, na jejichž základě, podle § 62 odst. 1 bodu 1 německého EStG, mohla žádat o přídavky na děti v Německu⁴³.

69. Nezdá se však, že by existoval objektivní důvod, proč by oproti tomu jinému než příslušnému členskému státu nemělo být dovoleno poskytnout přídavky na dítě pokud, jako ve věcech před předkládajícím soudem, je nárok na přídavky na dítě založen na jiném hraničním určovateli, jakým je například skutečnost, že dotčená osoba má neomezenou daňovou povinnost k dani z příjmu nebo je s ní zacházeno tak, jako by takovou povinnost měla, jak stanoví § 62 odst. 1 bod 2 EStG. Rozhodujícím bodem podle odůvodnění rozsudku Bosmann je, že nárok na dotčenou dávku sociálního zabezpečení vychází z právních předpisů jiného členského státu, než je příslušný členský stát⁴⁴.

37 — Uvedený v poznámce pod čarou 35.

38 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

39 — Srovnej rozsudek Nemeč, citovaný v poznámce 35, a judikaturu citovanou v poznámce pod čarou 36.

40 — Uvedený v poznámce pod čarou 35.

41 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

42 — V tomto smyslu viz také rozsudek Chamier-Glisczinski, citovaný výše v poznámce pod čarou 26, bod 56.

43 — V tomto smyslu viz rozsudek ve věci Bosmann, citovaný v poznámce pod čarou 4, body 28 a 36.

44 — V tomto smyslu viz rozsudek Bosmann, uvedený v poznámce pod čarou 4, body 31 a 33; viz rovněž výše bod 56 tohoto stanoviska.

70. Vzhledem k výše uvedenému navrhuji, aby v odpovědi na jedinou otázku ve věci C-611/10 a první a druhou otázku ve věci C-612/10 bylo uvedeno, že čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a), nařízení č. 1408/71 musí být vykládány tak, že nebrání členskému státu, jehož právní předpisy se pro účely uvedených ustanovení nepoužijí, poskytnout rodinné dávky podle svého vnitrostátního práva pracovníkovi, který je na jeho území zaměstnán nebo tam pouze dočasně vyslán za takových okolností, jaké jsou dány ve věcech před předkládajícím soudem, kdy pracovník ani jeho děti nemají obvyklý pobyt v uvedeném členském státě, pracovník neutrpěl právní újmu v důsledku výkonu svého práva volného pohybu a kdy existuje, nebo by mohl existovat nárok na dávku na dítě v příslušném členském státě.

B – Třetí otázka ve věci C-612/10, která se týká toho, zda takové ustanovení vnitrostátního práva, jako je § 65 odst. 1 bod 2 EStG ve spojení s § 65 odst. 2 EStG, je v souladu s právem EU

71. Třetí otázka ve věci C-612/10 směřuje k zjištění, zda právo EU – zejména pravidla Smlouvy o základních svobodách a nařízení č. 1408/71 – brání takovým ustanovením vnitrostátního práva, jako je § 65 odst. 1 bod 2 EStG vykládaný ve spojení s § 65 odst. 2 EStG, která vylučují nárok na rodinné dávky pokud – nebo pokud jde o posledně uvedené ustanovení, v rozsahu, ve kterém – je srovnatelná dávka vyplácena jiným členským státem nebo by byla vyplácena, pokud by o to bylo požádáno.

1. Hlavní argumenty účastníků řízení

72. W. Hudzinski a J. Wawrzyniak tvrdí, že právo EU brání pravidlu vnitrostátního práva, podle kterého je jakýkoliv nárok na dávku sociálního zabezpečení ve smyslu nařízení č. 1408/71 obecně vyloučený, pokud existuje nárok na srovnatelnou dávku v jiném členském státě.

73. Zejména poukazují na to, že dotčená německá ustanovení vylučují nárok na rodinnou dávku i v případech, kdy je podle čl. 13 a násl. nařízení č. 1408/71 Německo povinno poskytnout dávku jako příslušný stát. Navíc je výplata dávek vyloučena i v případě, kdy by k poskytnutí srovnatelné dávky došlo, kdyby o to bylo požádáno, což je v rozporu s rozhodnutím Soudního dvora v rozsudku Schwemmer⁴⁵.

74. Maďarská vláda zastává oproti tomu názor, že jiný než příslušný členský stát má volnost vyloučit svými vnitrostátními právními předpisy – jak tomu je v případě § 65 odst. 1 EStG – poskytnutí jakékoliv rodinné dávky v případech, kdy má dotčená osoba nárok na obdobnou nebo srovnatelnou rodinnou dávku v příslušném státě.

75. Ani podle názoru Komise není takové pravidlo, jaké je upraveno v § 65 odst. 1 EStG, v rozporu s čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 ani s primárním právem EU.

76. Německá vláda zdůrazňuje, že ani podle nařízení č. 1408/71, ani podle pravidel volného pohybu pracovníků nemá Německo povinnost poskytnout přídavky na dítě za takových okolností, jako jsou okolnosti sporů před předkládajícím soudem.

2. Posouzení

77. Na úvod je třeba uvést, že předkládající soud položil třetí otázku za situace, kdy – jak vyplývá z informací poskytnutých uvedeným soudem a jak to zdůrazňuje německá vláda – zákonné podmínky, které musí být splněny pro účely poskytnutí přídavek na dítě v Německu, nejsou ve věcech před předkládajícím soudem splněny, neboť se na ně vztahuje § 65 odst. 1 bod 2 EStG ve spojení s § 65 odst. 2 EStG.

⁴⁵ — Uvedený v poznámce pod čarou 27.

78. Dále je třeba poznamenat, že – na rozdíl od toho, co zřejmě tvrdí W. Hudzinski a J. Wawrzyniak – podle informací podaných Bundesfinanzhof v jeho předkládacím usnesení ve věci C-612/10 je ustálenou judikaturou německých soudů, že se § 65 odst. 1 bod 2 EStG ve spojení s § 65 odst. 2 EStG v zásadě neuplatní v případech, kdy je Německo povinno poskytnout rodinné dávky podle pravidel upravených v článku 13 a násl. nařízení č. 1408/71.

79. Vzhledem k tomu je nutno zdůraznit, že v situacích, které jsou zde posuzovány, právo EU neukládá příslušným německým orgánům povinnost poskytnout W. Hudzinskimu nebo J. Wawrzyniakovi předmětnou dávku na dítě.

80. V tomto ohledu je třeba zaprvé připomenout, že jak bylo vysvětleno výše⁴⁶, podle jasných pravidel upravených v čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 se na W. Hudzinskiho a J. Wawrzyniaka během jejich dočasného výkonu práce v Německu nadále vztahovaly právní předpisy jejich členského státu původu. Za těchto okolností je tedy příslušným členským státem, který je povinen poskytnout dávku na dítě v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy, Polsko, nikoliv Německo.

81. Zadruhé podle mého názoru nic nenasvědčuje tomu – a ani mezi účastníky řízení o tom nebylo sporu – že by pravidla o určení použitelných právních předpisů, jak jsou stanovena v čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71, posuzována odděleně, byla neslučitelná s právem EU, zvláště pak s volným pohybem nebo zásadou rovnosti.

82. V tomto ohledu postačuje poukázat na to, že z judikatury Soudního dvora je také zřejmé, že účely, kterým slouží čl. 14 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71, jsou v souladu se základními svobodami, jelikož se toto ustanovení snaží podpořit volný pohyb služeb ve prospěch podniků, které jej využívají tím, že vysílají pracovníky do jiných členských států, než kde mají sídlo, a že jeho cílem je překonat překážky, které by mohly stěžovat volný pohyb pracovníků a také podpořit hospodářskou provázanost odstraněním administrativních komplikací, zvláště pro pracovníky a podniky⁴⁷.

83. Stejně tak podle mého názoru Rada učinila správnou volbu – při plnění svého úkolu podle článku 42 ES (nyní článek 48 SFEU) zavést systém koordinace usnadňující výkon volného pohybu pracovníků a zabezpečení stejného zacházení – když v čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 jako výjimku z obecného pravidla stanovila, že na jednotlivce, kteří běžně vykonávají činnost jako samostatně výdělečně činné osoby v členském státě se nadále vztahují právní předpisy tohoto státu, pokud vykonávají práci v jiném členském státě pouze dočasně, neboť komplikace, které by jinak s sebou mohla přinést změna uplatnitelných předpisů sociálního zabezpečení by zřejmě mohly odradit osobu od přijetí práce v jiném členském státě pouze na relativně krátkou dobu.

84. Zatřetí, jak jsem vysvětlil výše⁴⁸ a jak správně tvrdí německá a maďarská vláda, i kdyby odůvodnění rozsudku Bosmann⁴⁹ bylo přenosné – jak navrhuji – na okolnosti projednávané věci, je možno z tohoto rozsudku, pokud jde o Německo jako jiný než příslušný stát, vyvodit pouze možnost poskytnout dávku na dítě, nikoliv povinnost tak učinit.

85. Začtvrté je v tomto kontextu vhodné připomenout, že podle ustálené judikatury právo EU – s výhradou požadavků, které vyplývají zejména z ustanovení Smlouvy o volném pohybu pracovníků – neomezuje pravomoc členských států upravit své systémy sociálního zabezpečení a že při neexistenci harmonizace na úrovni EU je věcí právních předpisů každého členského státu upravit podmínky, za kterých jsou poskytovány dávky sociálního zabezpečení, jakož i výši těchto dávek a období, za které jsou poskytovány⁵⁰.

46 — Viz body 47 až 48 tohoto stanoviska.

47 — V tomto smyslu viz mimo jiné rozsudky Plum, uvedený v poznámce pod čarou 16, body 19 a 20, a rozsudek ze dne 10. února 2000, FTS, C-202/97, Recueil, s. I-883, body 28 a 29.

48 — Viz body 52 až 53 tohoto stanoviska.

49 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

50 — Viz s odkazem na § 62 odst. 1 EStG rozsudek ze dne 18. listopadu 2010, Xhymshiti, C-247/09, Sb. rozh. s. I-11845, bod 43; dále viz rozsudky ze dne 21. února 2008, Klöppel, C-507/06, Sb. rozh. s. I-943, bod 16; a ze dne 23. listopadu 2000, Elsen, C-135/99, Recueil, s. I-10409, bod 33.

86. Z toho vyplývá, že jelikož právo EU nevyžaduje, aby německé příslušné orgány poskytly přídavky na dítě v situacích, které jsou zde posuzovány, nelze taková ustanovení vnitrostátního práva jako je § 65 odst. 1 bod 2 EStG ve spojení s § 65 odst. 2 EStG, která zcela nebo částečně vylučují nárok na přídavky na dítě v uvedených situacích, považovat za neslučitelná s právem EU.

87. Konečně W. Hudzinski a J. Wawrzyniak tvrdí, že z rozsudku Schwemmer⁵¹ vyplývá, že § 65 odst. 1 EStG není v souladu s právem EU.

88. Tento rozsudek se nicméně týkal velmi zvláštní záležitosti ve vztahu k ustanovením o zamezení souběhu dávek, upraveným v článku 76 nařízení č. 1408/76 a článku 10 nařízení č. 574/72. Soudní dvůr v podstatě rozhodl, že v takové situaci, která byla v uvedené věci posuzována, nemůže být právo na dávky podle právních předpisů členského státu v souladu s výše uvedenými ustanoveními pozastaveno, pokud podle právních předpisů jiného dotčeného členského státu v zásadě existuje nárok na rodinné dávky, ale tyto dávky nejsou ve skutečnosti čerpány, protože rodič oprávněný k těmto dávkám o ně nepožádal⁵².

89. Je zjevné, že uvedená záležitost, které se týkal rozsudek Schwemmer⁵³ nemá žádnou podobnost se situacemi ve sporech před předkládajícím soudem.

90. Kromě toho, i kdyby bylo třeba z rozsudku Schwemmer vyvodit závěr⁵⁴, že je nutno § 65 odst. 1 nově vyložit způsobem slučitelným s právem EU nebo jej neuplatňovat v rozsahu, ve kterém se týká uvedeného zvláštního aspektu (o čemž musí rozhodnout vnitrostátní soud), nevyplývá z uvedeného rozsudku, že § 65 odst. 1 EStG je obecně, nebo konkrétně v situaci ve sporech před předkládajícím soudem, v rozporu s požadavky práva EU, a že by jej tedy vnitrostátní soud neměl uplatnit, což by vedlo k tomu, že by podle ostatních hmotněprávních podmínek EStG W. Hudzinski a J. Wawrzyniak mohli požadovat přídavky na dítě v Německu – v souladu se zásadou rozsudku Bosmann⁵⁵, že nepřislušný členský stát má volnost poskytnout dávky sociálního zabezpečení vyplývající z vnitrostátních právních předpisů⁵⁶.

91. Vzhledem k výše uvedeným úvahám je nutno na třetí otázku ve věci C-612/10 odpovědět tak, že právo EU a zvláště nařízení č. 1408/71 nebrání uplatnění takových ustanovení vnitrostátního práva, jako je § 65 odst. 1 bod 2 EStG ve spojení s § 65 odst. 2 EStG v takových situacích, jako jsou situace, o něž se jedná ve věcech projednávaných předkládajícím soudem, v jiném než příslušném členském státě pro účely nároku na přídavky na dítě.

C – Čtvrtá otázka ve věci C-612/10, týkající se souběhu nároků na přídavky na dítě

92. V případě kladné odpovědi na třetí otázku ve věci C-612/10 si předkládající soud přeje vědět, jak by měl být řešen možný souběh nároků v příslušném členském státě a jiném členském státě.

93. S ohledem na odpověď danou na třetí otázku ve věci C-612/10 není třeba na čtvrtou otázku v této věci odpovídat.

51 — Uvedený v poznámce pod čarou 27.

52 — Viz zejména body 44 a 59 rozsudku Schwemmer (citovaného v poznámce pod čarou 27).

53 — Uvedený v poznámce pod čarou 27.

54 — Uvedený v poznámce pod čarou 27.

55 — Uvedený v poznámce pod čarou 4.

56 — Nic nenasvědčuje tomu, že by Soudní dvůr považoval § 65 odst. 1 EStG obecně za neslučitelný s právem EU, v tomto smyslu viz rozsudek *Khymshiti*, uvedený v poznámce pod čarou 50, body 42 až 44.

VI – Závěry

94. Z důvodů uvedených výše mám za to, že na předběžné otázky Bundesfinanzhof je třeba odpovědět následujícím způsobem:

- Článek 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14a odst. 1 písm. a) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, na osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění, které vyplývá z nařízení Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 pozměněného nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 ze dne 13. dubna 2005, musí být vykládány tak, že nebrání členskému státu, jehož právní předpisy se pro účely uvedených ustanovení nepoužijí, poskytnout rodinné dávky podle vnitrostátního práva pracovníkovi, který je na jeho území zaměstnán nebo tam pouze dočasně vyslán, a to za takových okolností, jako jsou dány ve věcech před předkládajícím soudem, kdy ani pracovník, ani jeho děti nemají obvyklý pobyt v uvedeném členském státě, pracovník neutrpěl právní újmu v důsledku výkonu svého práva volného pohybu a kdy existuje, nebo by mohl existovat nárok na dávku na dítě v příslušném členském státě;
- právo Evropské unie, a zvláště nařízení č. 1408/71 nebrání uplatnění takových ustanovení vnitrostátního práva, jako je § 65 odst. 1 bod 2 Einkommensteuergesetz (německý spolkový zákon o dani z příjmu) („EStG“), ve spojení s § 65 odst. 2 EStG v takových situacích, jako jsou situace, o něž se jedná ve věcech projednávaných předkládajícím soudem, v jiném než příslušném členském státě pro účely nároku na přídavky na dítě.